Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 6. novembra 2018 *

„Odvolanie – Štátna pomoc – Rozhodnutie, ktorým sa vymáhanie pomoci nezlučiteľnej s vnútorným trhom vyhlasuje za nemožné – Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje neexistencia štátnej pomoci – Žaloby o neplatnosť, ktoré podali konkurenti príjemcov štátnej pomoci – Prípustnosť – Regulačný akt, ktorý nevyžaduje vykonávacie opatrenia – Priama dotknutosť – Pojem ‚absolútna nemožnosť' vymáhania pomoci nezlučiteľnej s vnútorným trhom – Pojem ‚štátna pomoc' – Pojmy ‚podnik' a ‚hospodárska činnosť'"

V spojených veciach C-622/16 P až C-624/16 P,

ktorých predmetom sú tri odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie podané 25. novembra 2016,

Scuola Elementare Maria Montessori Srl, so sídlom v Ríme (Taliansko), v zastúpení: E. Gambaro a F. Mazzocchi, avvocati,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Európska komisia, v zastúpení: D. Grespan, P. Stancanelli a F. Tomat, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Talianska republika, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. De Bellis a S. Fiorentino, avvocati dello Stato,

vedľajší účastník konania v prvostupňovom konaní (C-622/16 P),

Európska komisia, v zastúpení: P. Stancanelli, D. Grespan a F. Tomat, splnomocnení zástupcovia,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Scuola Elementare Maria Montessori Srl, so sídlom v Ríme, v zastúpení: E. Gambaro a F. Mazzocchi, avvocati,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

* Jazyk konania: taliančina.

Talianska republika, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. De Bellis a S. Fiorentino, avvocati dello Stato,

vedľajší účastník konania v prvostupňovom konaní (C-623/16 P),

a

Európska komisia, v zastúpení: P. Stancanelli, D. Grespan a F. Tomat, splnomocnení zástupcovia,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Pietro Ferracci, bydliskom v San Cesareu (Taliansko),

žalobca v prvostupňovom konaní,

Talianska republika, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. De Bellis a S. Fiorentino, avvocati dello Stato,

vedľajší účastník konania v prvostupňovom konaní (C-624/16 P),

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta, predsedovia komôr J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, A. Prechal, T. von Danwitz (spravodajca) a C. Toader, sudcovia D. Šváby, M. Berger, C. G. Fernlund a C. Vajda,

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomníčka: V. Giacobbo-Peyronnel, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. februára 2018,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. apríla 2018,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Vo svojich odvolaniach vo veciach C-622/16 P a C-623/16 P Scuola Elementare Maria Montessori Srl a Európska komisia navrhujú zrušenie rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), ktorým Všeobecný súd zamietol ako nedôvodnú žalobu, v ktorej Scuola Elementare Maria Montessori navrhovala zrušenie rozhodnutia Komisie 2013/284/EÚ z 19. decembra 2012 o štátnej pomoci SA.20829 [C 26/2010, ex NN 43/2010 (ex CP 71/2006)] Režim týkajúci sa oslobodenia od obecnej dane z nehnuteľnosti v prípadoch nehnuteľností užívaných nekomerčnými subjektmi na osobitné účely, ktorý uplatnilo Taliansko (Ú. v. EÚ L 166, 2013, s. 24, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

2 Vo svojom odvolaní vo veci C-624/16 P Komisia navrhuje zrušenie rozsudku Všeobecného súdu z 15. septembra 2016, Ferracci/Komisia (T-219/13, EU:T:2016:485), ktorým Všeobecný súd zamietol ako nedôvodnú žalobu na zrušenie toho istého rozhodnutia, ktorú podal pán Pietro Ferracci.

Právny rámec

3 Článok 1 písm. d) nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [108 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 83, 1999, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) definuje pojem „schéma pomoci“ tak, že zahŕňa „akýkoľvek akt, na základe ktorého bez potreby ďalších vykonávacích opatrení možno udeliť individuálnu pomoc podnikateľom, definovaným v rámci aktu všeobecným a abstraktným spôsobom a akéhokoľvek aktu [, a akýkoľvek akt, – *neoficiálny preklad*] na základe ktorého pomoc, ktorá nie je spojená so špecifickým projektom, sa môže poskytnúť jednému alebo viacerým podnikateľom na neurčité časové obdobie a/alebo v neurčitej sume“.

4 Článok 14 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci, [V prípade záporného rozhodnutia týkajúceho sa protiprávnej pomoci – *neoficiálny preklad*] Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu (ďalej sa označuje len ako ‚rozhodnutie o vymáhaní‘). Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva spoločenstva.“

Okolnosti predchádzajúce sporom

5 Na účely tohto konania možno okolnosti predchádzajúce sporu, ktoré vyplývajú z bodov 1 až 20 rozsudkov Všeobecného súdu z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), a z 15. septembra 2016, Ferracci/Komisia (T-219/13, EU:T:2016:485) (ďalej spoločne len „napadnuté rozsudky“), zhrnúť takto.

6 Pán Ferracci je majiteľom turistického ubytovacieho zariadenia „Bed & Breakfast“ pozostávajúceho z dvoch izieb. Scuola Elementare Maria Montessori je súkromným vzdelávacím zariadením. V rokoch 2006 a 2007 podali tieto subjekty Komisii sťažnosti, v ktorých tvrdili, že jednak zmena pôsobnosti vnútroštátnej úpravy týkajúcej sa Imposta comunale sugli immobili (obecná daň z nehnuteľností, ďalej len „ICI“), o ktorej rozhodla Talianska republika, a jednak článok 149 ods. 4 Testo unico delle imposte sui redditi (jednotný predpis o dani z príjmu, ďalej len „TUIR“) predstavujú štátnu pomoc, ktorá je nezlučiteľná s vnútorným trhom.

7 Cieľom zmeny rozsahu pôsobnosti ICI bolo v podstate zaviesť, aby sa oslobodenie od tejto dane, z ktorého mali od roku 1992 prospech nekomerčné subjekty, ktoré vykonávali vo svojich nehnuteľnostiach výlučne iba sociálnu asistenciu a sociálne zabezpečenie, zdravotnú, vzdelávaciu, ubytovaciu, kultúrnu, rekreačnú, športovú a náboženskú činnosť a bohoslužby, rozšírilo na uvedené činnosti „bez ohľadu na ich prípadný komerčný charakter“. Článok 149 ods. 4 TUIR v podstate vynímal cirkevné inštitúcie uznané ako právnické osoby podľa občianskeho práva a amatérske športové kluby z uplatňovanie kritérií stanovených v tomto ustanovení pre všetky ostatné subjekty na účely určenia straty postavenia nekomerčného subjektu.

8 Komisia 12. októbra 2010 rozhodla o začatí konania vo veci formálneho zisťovania v zmysle článku 108 ods. 2 ZFEÚ, ktoré sa týkalo jednak oslobodenia od ICI a jednak článku 149 ods. 4 TUIR.

9 Dňa 15. februára 2012 talianske orgány informovali Komisiu o svojom zámere prijať novú právnu úpravu v oblasti obecnej dane z nehnuteľností a oznámili, že oslobodenie od ICI bude od 1. januára 2012 nahradené oslobodením stanoveným v novej úprave týkajúcej sa Imposta municipale unica (jednotná miestna daň, ďalej len „IMU“). Táto právna úprava bola prijatá 19. novembra 2012.

10 Komisia 19. decembra 2012 prijala sporné rozhodnutie, v ktorom najprv konštatovala, že oslobodenie v režime ICI priznané nekomerčným subjektom vykonávajúcim vo svojich príslušných nehnuteľnostiach osobitné činnosti predstavuje štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom, ktorú

Talianska republika zaviedla protiprávne v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ. Komisia ďalej dospela k záveru, že vzhľadom na špecifickú povahu tejto veci by bolo pre Taliansku republiku absolútne nemožné vymáhať protiprávnu pomoc, takže Komisia jej vymáhanie v spornom rozhodnutí nenariadila. Komisia napokon konštatovala, že ani článok 149 ods. 4 TUIR, ani oslobodenie stanovené novým režimom IMU nepredstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

Žaloby pred Všeobecným súdom a napadnuté rozsudky

11 Návrhmi podanými do kancelárie Všeobecného súdu 16. apríla 2013 podali pán Ferracci a Scuola Elementare Maria Montessori svoje žaloby o neplatnosť sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom v ňom Komisia konštatovala, že pre talianske orgány je nemožné vymáhať pomoc predstavujúcu protiprávnu štátnu pomoc, ktorá je nezlučiteľná s vnútorným trhom (ďalej len „prvá časť sporného rozhodnutia“), a že článok 149 ods. 4 TUIR nepredstavuje štátnu pomoc (ďalej len „druhá časť sporného rozhodnutia“), pričom to isté platí, aj pokiaľ ide o nový režim IMU (ďalej len „tretia časť sporného rozhodnutia“).

12 Podaniami podanými do kancelárie Všeobecného súdu 17. júla 2013 Komisia vzniesla námietky neprípustnosti, pričom konanie o nich Všeobecný súd spojil s konaním vo veci samej uzneseniami z 29. októbra 2014.

13 V napadnutých rozsudkoch Všeobecný súd vyhlásil obe žaloby za prípustné podľa článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ, keďže dospel k záveru, že sporné rozhodnutie predstavuje regulačný akt, ktorý sa priamo týka pána Ferracciho a Scuola Elementare Maria Montessori a ktorý nevyžaduje vykonávacie opatrenia. Pokiaľ ide o vec samu, Všeobecný súd obe žaloby zamietol.

Konanie pred Súdnym dvorom a návrhy účastníkov odvolacieho konania

14 Vo svojom odvolaní vo veci C-622/16 P Scuola Elementare Maria Montessori navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil rozsudok Všeobecného súdu z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), a v dôsledku toho zrušil sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom Komisia rozhodla nenariadiť vymáhanie pomoci poskytnutej prostredníctvom oslobodenia od ICI a dospela k záveru, že opatrenia týkajúce sa oslobodenia od IMU nepatria do pôsobnosti článku 107 ods. 1 ZFEÚ,

– v každom prípade zrušil tento rozsudok v častiach, na ktoré sa vzťahujú odvolacie dôvody toho odvolania, ktoré bude Súdny dvor považovať za dôvodné a vyhovie im, a

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania na oboch stupňoch.

15 Komisia, ktorú v konaní podporuje Talianska republika, navrhuje, aby Súdny dvor:

– zamietol odvolanie v celom rozsahu a

– uložil odvolateľke povinnosť nahradiť tak trovy tohto konania, ako aj prvostupňového konania.

16 Vo svojich odvolaniach vo veciach C-623/16 P a C-624/16 P Komisia, ktorú v konaní podporuje Talianska republika, navrhuje Súdnemu dvoru, aby:

– zrušil napadnuté rozsudky v rozsahu, v akom vyhlasujú žaloby podané v prvostupňových konaniach za prípustné na základe článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ,

– vyhlásil žaloby podané v prvostupňových konaniach za neprípustné na základe článku 263 štvrtého odseku druhej a tretej časti vety ZFEÚ a v dôsledku toho ich zamietol v celom rozsahu a

– uložil pánovi Ferraccimu a Scuola Elementare Maria Montessori povinnosť nahradiť trovy konania Komisie tak v konaní pred Všeobecným súdom, ako aj v odvolacom konaní.

17 Scuola Elementare Maria Montessori navrhuje, aby Súdny dvor:

– zamietol odvolanie, ktoré podala Komisia vo veci C-623/16 P, potvrdil rozsudok z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), v rozsahu, v akom Všeobecný súd vyhlásil za prípustnú žalobu o neplatnosť, ktorú táto škola podala proti spornému rozhodnutiu,

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy tohto konania.

18 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 11. apríla 2017 boli veci C-622/16 P až C-624/16 P spojené na účely ústnej časti konania a rozsudku.

O odvolaniach Komisie vo veciach C-623/16 P a C-624/16 P

19 Komisia, ktorú podporuje Talianska republika, na podporu svojich odvolaní vo veciach C-623/16 P a C-624/16 P uvádza jediný odvolací dôvod pozostávajúci z troch častí, prostredníctvom ktorého tvrdí, že Všeobecný súd nesprávne vyložil a uplatnil každú z troch kumulatívnych podmienok článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ.

O prvej časti

Argumentácia účastníkov konania

20 Komisia tvrdí, že kvalifikácia sporného rozhodnutia ako regulačného aktu predstavuje nesprávne právne posúdenie. Všeobecný súd podľa nej po prvé dospel k nesprávnemu záveru, že každý všeobecne záväzný nelegislatívny akt je nevyhnutne regulačným aktom. Po druhé podľa nej Všeobecný súd nesprávne vyvodil regulačný charakter sporného rozhodnutia zo všeobecnej záväznosti vnútroštátnych opatrení, ktoré sú predmetom tohto rozhodnutia. Po tretie, keďže prvá časť sporného rozhodnutia sa týka obmedzeného okruhu osôb, Všeobecný súd v žiadnom prípade nemal dospieť k záveru, že každá z troch častí sporného rozhodnutia má všeobecnú záväznosť.

21 Scuola Elementare Maria Montessori spochybňuje túto argumentáciu.

Posúdenie Súdnym dvorom

22 V prvom rade je potrebné pripomenúť, že Lisabonská zmluva pridala vo štvrtom odseku článku 263 ZFEÚ tretiu časť vety, ktorá zmiernila podmienku prípustnosti žaloby o neplatnosť podanej fyzickými a právnickými osobami. Táto časť vety totiž bez toho, aby podriadila prípustnosť žaloby o neplatnosť, ktorá bola podaná fyzickými a právnickými osobami, podmienke osobnej dotknutosti, poskytla opravný prostriedok voči „regulačným aktom“, ktoré nevyžadujú vykonávacie opatrenia a priamo sa týkajú žalobcu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 2013, Inuit Tapiriit Kanatami a i./Parlament a Rada, C-583/11 P, EU:C:2013:625, bod 57).

23 Pokiaľ ide o pojem „regulačné akty“, Súdny dvor už rozhodol, že jeho rozsah je obmedzenejší ako rozsah pojmu „akty“, použitého v článku 263 štvrtom odseku prvej a druhej časti vety ZFEÚ, a týka sa všeobecne záväzných aktov s výnimkou legislatívnych aktov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 2013, Inuit Tapiriit Kanatami a i./Parlament a Rada, C-583/11 P, EU:C:2013:625, body 58 až 61).

24 Ako v tejto súvislosti uviedol generálny advokát v bode 26 svojich návrhov, výklad uvádzaný Komisiou, podľa ktorého existujú všeobecne záväzné nelegislatívne akty, ako je sporné rozhodnutie, ktoré nepatria pod pojem „regulačný akt“ v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ, nemôže byť prijatý. Tento výklad totiž nemá žiadnu oporu v znení, v procese prijímania ani v cieli tohto ustanovenia.

25 Pokiaľ ide najprv o znenie uvedeného ustanovenia, to odkazuje vo všeobecnosti na „regulačné akty“, pričom neobsahuje žiadny náznak, že by sa tento odkaz vzťahoval len na určité druhy alebo podskupiny týchto aktov.

26 Pokiaľ ide ďalej o proces prijímania rovnakého ustanovenia, z prípravných prác k článku III-365 ods. 4 návrhu Zmluvy o Ústave pre Európu, ktorej obsah bol doslovne prevzatý do článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, totiž vyplýva, že pridanie tretej časti vety k tomuto ustanoveniu malo rozšíriť podmienky prípustnosti žalôb o neplatnosť, pokiaľ ide o fyzické a právnické osoby, pričom reštriktívny prístup mal byť v prípade všeobecne záväzných aktov zachovaný len pri legislatívnych aktoch [pozri najmä sekretariát Európskeho konventu, záverečná správa pracovnej skupiny o fungovaní Súdneho dvora z 25. marca 2003 (dokument CONV 636/03, bod 22) a dokument prezídia Konventu z 12. mája 2003 (dokument CONV 734/03, s. 20)].

27 Pokiaľ ide napokon o cieľ článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ, tento cieľ spočíva, ako vyplýva z bodov 22, 23 a 26 tohto rozsudku v zmiernení podmienok prípustnosti žalôb o neplatnosť podaných fyzickými a právnickými osobami proti všeobecne záväzným aktom, s výnimkou tých, ktoré majú legislatívnu povahu. Pritom ak by z rozsahu pôsobnosti tohto ustanovenia boli vyňaté určité druhy alebo podskupiny všeobecne záväzných nelegislatívnych aktov, bolo by to v rozpore s týmto cieľom.

28 V dôsledku toho je potrebné vychádzať z toho, že pojem „regulačný akt“ v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ zahŕňa všetky všeobecne záväzné nelegislatívne akty. Sporné rozhodnutie nie je legislatívnym aktom a Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keďže sa na účely preskúmania regulačnej povahy troch častí tohto rozhodnutia obmedzil na posúdenie toho, či sú tieto časti všeobecne záväzné.

29 V tejto súvislosti je v druhom rade potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je akt všeobecne záväzný, ak sa uplatňuje na objektívne určené situácie a vyvoláva právne účinky voči všeobecne a abstraktne vymedzeným kategóriám osôb (rozsudky z 11. júla 1968, Zuckerfabrik Watenstedt/Rada, 6/68, EU:C:1968:43, s. 605; z 15. januára 2002, Libéros/Komisia, C-171/00 P, EU:C:2002:17, bod 28 a citovaná judikatúra, ako aj zo 17. marca 2011, AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, bod 51 a citovaná judikatúra).

30 Článok 1 písm. d) nariadenia č. 659/1999 definuje pojem „schéma pomoci“ tak, že zahŕňa „akýkoľvek akt, na základe ktorého bez potreby ďalších vykonávacích opatrení možno udeliť individuálnu pomoc podnikateľom, definovaným v rámci aktu všeobecným a abstraktným spôsobom[, a akýkoľvek akt,] na základe ktorého pomoc, ktorá nie je spojená so špecifickým projektom, sa môže poskytnúť jednému alebo viacerým podnikateľom na neurčité časové obdobie a/alebo v neurčitej sume“.

31 Pokiaľ ide o článok 263 štvrtý odsek druhú časť vety ZFEÚ, Súdny dvor opakovane rozhodol v oblasti štátnej pomoci, že rozhodnutia Komisie, ktorých účelom je povoliť alebo zakázať vnútroštátnu schému, sú všeobecne záväzné. Táto všeobecná záväznosť je dôsledkom toho, že takéto rozhodnutia sa

uplatňujú na objektívne určené situácie a vyvolávajú právne účinky voči skupine osôb vymedzenej všeobecným a abstraktným spôsobom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. decembra 2008, British Aggregates/Komisia, C-487/06 P, EU:C:2008:757, bod 31; zo 17. septembra 2009, Komisia/Koninklijke FrieslandCampina, C-519/07 P, EU:C:2009:556, bod 53 a citovanú judikatúru, ako aj z 28. júna 2018, Lowell Financial Services/Komisia, C-219/16 P, neuverejnený, EU:C:2018:508, bod 42 a citovanú judikatúru).

32 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 48 a 49 svojich návrhov, túto judikatúru je možné preniesť na článok 263 štvrtý odsek tretiu časť vety ZFEÚ. Otázka, či určitý akt je, alebo nie je všeobecne záväzný, sa totiž týka jeho objektívnych vlastností, ktoré sa nemôžu líšiť v závislosti od rôznych častí vety článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. Okrem toho výklad, podľa ktorého akt mohol byť zároveň všeobecne záväzným v rámci článku 263 štvrtého odseku druhej časti vety ZFEÚ a zároveň nebyť všeobecne záväzným v rámci článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ, by bol v rozpore s cieľom, ktorý viedol k doplneniu tohto posledného uvedeného ustanovenia a ktorým je zmiernenie podmienok prípustnosti žalôb o neplatnosť podávaných fyzickými a právnickými osobami.

33 Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že druhá a tretia časť sporného rozhodnutia sú všeobecne záväzné.

34 V treťom rade, pokiaľ ide o prvú časť sporného rozhodnutia, je pravda, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa príkaz na vymáhanie týka jednotlivo adresátov predmetnej schémy pomoci, pretože po vydaní takéhoto príkazu sú vystavení nebezpečenstvu, že výhody, ktoré získali, budú vymáhané naspäť, a preto sú súčasťou obmedzeného okruhu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. októbra 2000, Taliansko a Sardegna Lines/Komisia, C-15/98 a C-105/99, EU:C:2000:570, body 33 až 35; z 29. apríla 2004, Taliansko/Komisia, C-298/00 P, EU:C:2004:240, bod 39, ako aj z 9. júna 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, bod 56).

35 Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, však z tejto judikatúry nie je možné vyvodiť, že prvá časť sporného rozhodnutia nemá všeobecnú záväznosť, a teda ani regulačnú povahu.

36 Z uvedenej judikatúry totiž vyplýva, že skutočnosť, že táto časť sa jednotlivo týka úzkeho okruhu príjemcov predmetnej schémy pomoci, nebráni tomu, aby bola táto časť považovaná za všeobecne záväznú, a to v rozsahu, v akom sa uplatňuje na objektívne určené situácie a vyvoláva právne účinky voči všeobecne a abstraktne vymedzeným kategóriám osôb.

37 O takúto situáciu pritom ide aj v tomto prípade.

38 Vzhľadom na to, že v rámci prvej časti sporného rozhodnutia Komisia dospela k záveru, že nie je potrebné nariadiť vymáhanie pomoci poskytnutej na základe oslobodenia od ICI, a to aj napriek tomu, že táto pomoc je protiprávna a nezlučiteľná so spoločným trhom, toto rozhodnutie zachováva trvanie protisúťažných účinkov všeobecného a abstraktného opatrenia, ktoré predstavuje toto oslobodenie v súvislosti s bližšie neurčeným počtom konkurentov príjemcov pomoci priznanej na základe tohto opatrenia. Toto rozhodnutie sa teda uplatňuje na objektívne určené situácie a vyvoláva právne účinky voči všeobecne a abstraktne vymedzeným kategóriám osôb.

39 Z toho vyplýva, že Všeobecný súd sa správne domnieval, že prvá časť sporného rozhodnutia je všeobecne záväzná. Prvú časť jediného odvolacieho dôvodu odvolaní Komisie je preto potrebné zamietnuť.

O druhej časti

Argumentácia účastníkov konania

40 Komisia uvádza, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že odvodil priamu dotknutosť pána Ferracciho a Scuola Elementare Maria Montessori len z tej skutočnosti, že tieto osoby by sa mohli potenciálne nachádzať v konkurenčnom vzťahu s adresátmi predmetných vnútroštátnych opatrení. Prístup Všeobecného súdu podľa nej nie je v súlade s prístupom Súdneho dvora v rozsudkoch z 28. apríla 2015, T & L Sugars a Sidul Açúcares/Komisia (C-456/13 P, EU:C:2015:284), ako aj zo 17. septembra 2015, Confederazione Cooperative Italiane a i./Anicav a i. (C-455/13 P, C-457/13 P a C-460/13 P, neuverejnený, EU:C:2015:616). Na to, aby žalobca preukázal svoju priamu dotknutosť, musí preukázať, že sporný akt má na jeho situáciu dostatočne konkrétne účinky.

41 Scuola Elementare Maria Montessori spochybňuje túto argumentáciu.

Posúdenie Súdnym dvorom

42 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora pritom vyplýva, že podmienka stanovená v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ, podľa ktorej sa musí rozhodnutie, ktoré je predmetom žaloby, priamo týkať fyzickej osoby alebo právnickej osoby, si vyžaduje splnenie dvoch kumulatívnych kritérií, a to konkrétne po prvé, aby sporné opatrenie priamo ovplyvňovalo právne postavenie jednotlivca, a po druhé, aby neponechávalo žiadny priestor na voľnú úvahu jeho adresátom povereným jeho uplatňovaním, keďže má úplne automatický charakter a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Únie bez uplatnenia iných sprostredkujúcich ustanovení (rozsudky z 5. mája 1998, Glencore Grain/Komisia, C-404/96 P, EU:C:1998:196, bod 41 a citovaná judikatúra; z 13. októbra 2011, Deutsche Post a Nemecko/Komisia, C-463/10 P a C-475/10 P, EU:C:2011:656, bod 66, ako aj uznesenie z 19. júla 2017, Lysoform Dr. Hans Rosemann a Ecolab Deutschland/ECHA, C-666/16 P, neuverejnené, EU:C:2017:569, bod 42).

43 Pokiaľ ide konkrétne o pravidlá týkajúce sa štátnej pomoci, je potrebné zdôrazniť, že cieľom týchto pravidiel je ochrana hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. júna 2006, Air Liquide Industries Belgium, C-393/04 a C-41/05, EU:C:2006:403, bod 27 a citovanú judikatúru, ako aj zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord a i., C-206/06, EU:C:2008:413, bod 60). Pokiaľ ide o túto oblasť, skutočnosť, že rozhodnutie Komisie v celom rozsahu zachováva účinky vnútroštátnych opatrení, o ktorých sťažovateľ v sťažnosti zaslanej tejto inštitúcii uviedol, že nie sú zlučiteľné s týmto cieľom, a v ich dôsledku sa dostáva do nevýhodného postavenia v hospodárskej súťaži, umožňuje dospieť k záveru, že toto rozhodnutie priamo ovplyvňuje jeho právne postavenie, a to najmä jeho právo nebyť vystavený narušeniu hospodárskej súťaže prostredníctvom predmetných vnútroštátnych opatrení, ktoré vyplýva z ustanovení Zmluvy o FEÚ v oblasti štátnej pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. januára 1986, Cofaz a i./Komisia, 169/84, EU:C:1986:42, bod 30).

44 V prejednávanej veci, pokiaľ ide o prvé z dvoch kritérií uvedených v bode 42 tohto rozsudku, Všeobecný súd v bode 42 rozsudku z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), a v bode 45 rozsudku z 15. septembra 2016, Ferracci/Komisia (T-219/13, EU:T:2016:485), v podstate konštatoval, že toto kritérium je splnené z dôvodu, že služby, ktoré poskytujú pán Ferracci a Scuola Elementare Maria Montessori, sú podobné ako služby poskytované adresátmi vnútroštátnych opatrení posudzovaných v spornom rozhodnutí, a preto prví uvedení mohli „udržovať konkurenčný vzťah“ s druhými uvedenými.

45 Ako správne uvádza Komisia, v tomto odôvodnení došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu.

46 Hoci totiž súdu Únie neprináleží v štádiu posudzovania prípustnosti žaloby vyjadriť sa s konečnou platnosťou k existencii konkurenčných vzťahov medzi žalobcom a adresátmi štátnych opatrení posudzovaných v rozhodnutí Komisie v oblasti štátnej pomoci, ako je sporné rozhodnutie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 28. januára 1986, Cofaz a i./Komisia, 169/84, EU:C:1986:42, bod 28, ako aj z 20. decembra 2017, Binca Seafoods/Komisia, C-268/16 P, EU:C:2017:1001, bod 59), priamu dotknutosť takéhoto žalobcu zároveň nemožno vyvodiť len zo samotnej možnosti konkurenčného vzťahu, aká bola konštatovaná v napadnutých rozsudkoch.

47 Vzhľadom na to, že podmienka týkajúca sa priamej dotknutosti vyžaduje, aby napadnutý akt mal priame účinky na právne postavenie žalobcu, súd Únie musí overiť, či žalobca relevantným spôsobom opísal dôvody, pre ktoré je rozhodnutie Komisie spôsobilé dostať ho do nevýhodného postavenia v hospodárskej súťaži, a teda mať vplyv na jeho právne postavenie.

48 Je však potrebné pripomenúť, že ak odôvodnenie rozhodnutia Všeobecného súdu vykazuje porušenie práva Únie, ale jeho výroková časť sa napriek tomu zdá byť dôvodná z iných právnych dôvodov, takéto porušenie nemôže viesť k zrušeniu tohto rozhodnutia a je potrebné vykonať zmenu odôvodnenia (rozsudok z 26. júla 2017, Rada/LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, bod 75 a citovaná judikatúra).

49 O takýto prípad ide aj v prejednávanej veci.

50 Zo žalôb, ktoré podali pán Ferracci a Scuola Elementare Maria Montessori pred Všeobecným súdom, vyplýva, že títo žalobcovia s predložením podporných dôkazov a bez toho, aby im Komisia v tomto bode protirečila, tvrdili, že ich jednotlivé zariadenia sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti cirkevných alebo náboženských inštitúcií, ktoré vykonávajú podobné činnosti, a ktoré teda pôsobia na rovnakom trhu služieb a na rovnakom geografickom trhu. Keďže takéto subjekty boli *a priori* oprávnené na to, aby sa na ne uplatnili vnútroštátne opatrenia posudzované v spornom rozhodnutí, je namieste vychádzať z toho, že pán Ferracci a Scuola Elementare Maria Montessori relevantne odôvodnili to, že sporné rozhodnutie bolo spôsobilé dostať ich do nevýhodného postavenia v hospodárskej súťaži, a preto toto rozhodnutie priamo ovplyvňuje ich právne postavenie, najmä ich právo nebyť vystavený narušeniu hospodárskej súťaže prostredníctvom predmetných opatrení.

51 Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, tento záver nespochybňujú ani rozsudky z 28. apríla 2015, T & L Sugars a Sidul Açúcares/Komisia (C-456/13 P, EU:C:2015:284), a zo 17. septembra 2015, Confederazione Cooperative Italiane a i./Anicav a i. (C-455/13 P, C-457/13 P a C-460/13 P, neuverejnený, EU:C:2015:616). Hoci Súdny dvor v týchto rozsudkoch rozhodol, že samotná skutočnosť, že ustanovenia prijaté v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky dostávajú žalobcu do nevýhodného postavenia v hospodárskej súťaži, sama osebe neumožňuje dospieť k záveru, že tieto ustanovenia majú vplyv na právne postavenie tohto žalobcu, táto judikatúra nie je uplatniteľná na žaloby podané konkurentmi príjemcov štátnej pomoci.

52 Veci citované v predchádzajúcom bode sa totiž netýkali pravidiel v oblasti štátnej pomoci, ktorých cieľom, ako bolo pripomenuté v bode 43 tohto rozsudku, je práve ochrana hospodárskej súťaže.

53 V dôsledku toho žaloby pána Ferracciho a Scuola Elementare Maria Montessori spĺňajú prvé z dvoch kritérií uvedených v bode 42 tohto rozsudku.

54 Pokiaľ ide o druhé z týchto kritérií, Všeobecný súd v bode 45 rozsudku z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), a v bode 48 rozsudku z 15. septembra 2016, Ferracci/Komisia (T-219/13, EU:T:2016:485), dospel k záveru, že právne účinky tohto rozhodnutia, a to tak pokiaľ ide o jeho prvú časť, ako aj pokiaľ ide o jeho druhú a tretiu časť, majú úplne automatický charakter vyplývajúci iba zo samotnej právnej úpravy Únie a bez uplatnenia iných sprostredkujúcich ustanovení. Ako pritom v podstate uviedol generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, táto úvaha, ktorú Komisia v rámci tohto odvolania nespochybňuje, neobsahuje nesprávne právne posúdenie.

55 Z toho vyplýva, že Všeobecný súd nepochybil, keď dospel k záveru, že pán Ferracci a Scuola Elementare Maria Montessori sú priamo dotknutí sporným rozhodnutím. Druhú časť jediného odvolacieho dôvodu odvolaní Komisie je preto potrebné zamietnuť.

O tretej časti

Argumentácia účastníkov konania

56 Komisia tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že vnútroštátne akty vykonávajúce opatrenia, ktoré sú predmetom sporného rozhodnutia, nepredstavujú vykonávacie opatrenia voči pánovi Ferraccimu a Scuola Elementare Maria Montessori. V tejto súvislosti podľa nej Všeobecný súd pochybil, keď zamietol jej tvrdenie, podľa ktorého žalobcovia mohli požiadať o výhodnejšie daňové zaobchádzanie vyhradené pre ich konkurentov a začať na vnútroštátnom súde konanie proti zamietavému rozhodnutiu zo strany správneho orgánu, pričom by pri tejto príležitosti napadli platnosť sporného rozhodnutia. Postup Všeobecného súdu podľa Komisie nie je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora uplatnenou v rozsudku z 19. decembra 2013, Telefónica/Komisia (C-274/12 P, EU:C:2013:852).

57 Scuola Elementare Maria Montessori spochybňuje túto argumentáciu.

Posúdenie Súdnym dvorom

58 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora výraz „ktoré nevyžadujú vykonávacie opatrenia“ v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ je potrebné vykladať vzhľadom na cieľ tohto ustanovenia, ktorý spočíva, ako vyplýva z procesu jeho prijímania, v snahe vyhnúť sa tomu, aby bol jednotlivec nútený porušiť právo na to, aby sa mohol obrátiť na súd. Ak má teda regulačný akt priame účinky na právnu situáciu fyzickej alebo právnickej osoby bez toho, aby si to vyžadovalo vykonávacie opatrenia, táto osoba by mohla byť zbavená účinnej súdnej ochrany, ak by nemala k dispozícii možnosť obrátiť sa na súd Únie s cieľom napadnúť zákonnosť tohto regulačného aktu. V prípade neexistencie vykonávacích opatrení by sa totiž fyzická alebo právnická osoba, hoci priamo dotknutá predmetným aktom, mohla domôcť súdneho preskúmania tohto aktu len po tom, ako poruší jeho ustanovenia, a to tak, že by sa odvolávala na protiprávnosť týchto ustanovení v rámci druhov súdnych konaní, ktoré môže využiť na vnútroštátnych súdoch (rozsudky z 19. decembra 2013, Telefónica/Komisia, C-274/12 P, EU:C:2013:852, bod 27, ako aj z 13. marca 2018, European Union Copper Task Force/Komisia, C-384/16 P, EU:C:2018:176, bod 35 a citovaná judikatúra).

59 Ak regulačný akt naopak vyžaduje vykonávacie opatrenia, vykoná sa súdne preskúmanie dodržiavania právneho poriadku Únie bez ohľadu na otázku, či uvedené opatrenia vydala Únia alebo členské štáty. Fyzické alebo právnické osoby, ktoré nemôžu z dôvodu podmienok prípustnosti stanovených v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ napadnúť priamo na súde Únie právny akt Únie, sú proti tomu, aby sa voči nim takýto akt uplatňoval, chránené možnosťou napadnúť vykonávacie opatrenia, ktoré si tento akt vyžaduje (rozsudky z 19. decembra 2013, Telefónica/Komisia, C-274/12 P, EU:C:2013:852, bod 28, ako aj z 13. marca 2018, European Union Copper Task Force/Komisia, C-384/16 P, EU:C:2018:176, bod 36 a citovaná judikatúra).

60 Ak vykonanie takéhoto aktu prináleží inštitúciám, orgánom alebo agentúram Únie, fyzické alebo právnické osoby môžu podať priamu žalobu na súde Únie voči vykonávacím aktom za podmienok uvedených v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ a na podporu tejto žaloby sa odvolať na nezákonnosť predmetného základného aktu na základe článku 277 ZFEÚ. V prípade, ak vykonanie prináleží členským štátom, tieto osoby sa môžu odvolávať na neplatnosť predmetného základného aktu pred vnútroštátnymi súdmi, ktoré sa v tejto súvislosti v zmysle článku 267 ZFEÚ obrátia na Súdny dvor

prostredníctvom prejudiciálnej otázky (rozsudok z 19. decembra 2013, Telefónica/Komisia, C-274/12 P, EU:C:2013:852, bod 29, ako aj z 13. marca 2018, European Union Copper Task Force/Komisia, C-384/16 P, EU:C:2018:176, bod 37 a citovaná judikatúra).

61 Súdny dvor okrem toho opakovane rozhodol, že na účely posúdenia toho, či regulačný akt vyžaduje vykonávacie opatrenia, je potrebné vychádzať z postavenia osoby, ktorá sa odvoláva na právo podať žalobu na základe článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ. Je preto irelevantné, či dotknutý akt vyžaduje vykonávacie opatrenia vo vzťahu k ostatným osobám. Okrem toho je v rámci tohto posúdenia potrebné sústrediť sa výlučne na predmet sporu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. decembra 2013, Telefónica/Komisia, C-274/12 P, EU:C:2013:852, body 30 a 31; z 27. februára 2014, Stichting Woonpunt a i./Komisia, C-132/12 P, EU:C:2014:100, body 50 a 51, ako aj z 13. marca 2018, European Union Copper Task Force/Komisia, C-384/16 P, EU:C:2018:176, body 38 a 39 a citovanú judikatúru).

62 V prejednávanej veci v rozsahu, v akom žaloby pána Ferracciho a Scuola Elementare Maria Montessori smerujú k zrušeniu prvej časti sporného rozhodnutia, je potrebné konštatovať, ako uviedol generálny advokát v bode 69 svojich návrhov, že na vznik právnych účinkov rozhodnutia o nenariadení vymáhania štátnej pomoci považovanej za protiprávnu a nezlučiteľnú s vnútorným trhom, ktoré je predmetom tejto prvej časti, sa nevyžadovalo žiadne vykonávacie opatrenie voči žalobcom, ktoré by mohlo byť predmetom súdneho preskúmania na súde Únie alebo na vnútroštátnych súdoch. Všeobecný súd teda správne dospel k záveru, že uvedená časť nevyžaduje vykonávacie opatrenia v zmysle článku 263 štvrtého odseku tretej časti vety ZFEÚ voči pánovi Ferraccimu a Scuola Elementare Maria Montessori. Komisia okrem toho neuviedla nijaké osobitné tvrdenie na spochybnenie tohto záveru.

63 Pokiaľ ide o druhú a tretiu časť sporného rozhodnutia, v ktorých Komisia dospela k záveru, že článok 149 ods. 4 TUIR a oslobodenie stanovené režimom IMU nepredstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, je potrebné pripomenúť, že je pravda, že Súdny dvor opakovane rozhodol, že vo vzťahu k príjemcom schémy pomoci vnútroštátne ustanovenia, ktorými sa táto schéma zavádza a akty vykonávajúce tieto ustanovenia, ako je daňový výmer, predstavujú vykonávacie opatrenia, ktoré vyžaduje rozhodnutie, ktorým sa uvedená schéma vyhlasuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom alebo ktorým sa takáto schéma vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom s výhradou dodržiavania záväzkov zo strany dotknutého členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. decembra 2013, Telefónica/Komisia, C-274/12 P, EU:C:2013:852, body 35 a 36; z 27. februára 2014, Stichting Woonpunt a i./Komisia, C-132/12 P, EU:C:2014:100, body 52 a 53; ako aj z 27. februára 2014, Stichting Woonlinie a i./Komisia, C-133/12 P, EU:C:2014:105, body 39 a 40).

64 Túto judikatúru možno vysvetliť tou skutočnosťou, že príjemca schémy pomoci môže v rozsahu, v akom spĺňa podmienky stanovené vo vnútroštátnom práve na získanie výhod na základe tejto schémy, požiadať vnútroštátne orgány o priznanie pomoci, tak ako by bola priznaná v prípade bezpodmienečného rozhodnutia, ktorým sa uvedená schéma vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom, a napadnúť akt, ktorým by sa odmietlo vyhovieť tejto žiadosti, pred vnútroštátnymi súdmi, odvolávajúc sa na neplatnosť rozhodnutia Komisie, ktorým sa predmetná schéma vyhlasuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom alebo za zlučiteľnú s vnútorným trhom s výhradou dodržiavania záväzkov zo strany dotknutého členského štátu, aby dosiahol to, že tieto súdy sa obrátia na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami o platnosti tohto rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2013, Telefónica/Komisia, C-274/12 P, EU:C:2013:852, body 36 a 59, ako aj uznesenie z 15. januára 2015, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria a Telefónica/Komisia, C-587/13 P a C-588/13 P, neuverejnené, EU:C:2015:18, body 49 a 65).

65 Uvedená judikatúra však nie je použiteľná na situáciu konkurentov príjemcov vnútroštátneho opatrenia, pri ktorom sa dospelo k záveru o tom, že nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ako sú pán Ferracci a Scuola Elementare Maria Montessori. Situácia takéhoto konkurenta sa

totiž odlišuje od situácie príjemcov pomoci podľa tej istej judikatúry, keďže tento konkurent nespĺňa podmienky stanovené predmetným vnútroštátnym opatrením na to, aby mohol byť oprávnený získať výhody na základe tejto schémy.

66 Ako uviedol generálny advokát v bode 71 svojich návrhov, za týchto podmienok by bolo vykonštruované, ak by sa vyžadovalo, aby tento konkurent musel požiadať vnútroštátne orgány o priznanie tejto výhody na to, aby mohol napadnúť akt, ktorým sa odmieta vyhovieť tejto žiadosti, pred vnútroštátnym súdom s cieľom dosiahnuť, že sa tento súd obráti na Súdny dvor s otázkou o platnosti rozhodnutia Komisie o uvedenom opatrení.

67 Všeobecný súd teda správne rozhodol, že sporné rozhodnutie nevyžaduje ani vo svojej prvej časti, ani v druhej a tretej časti vykonávacie opatrenia voči Scuola Elementare Maria Montessori a pánovi Ferraccimu.

68 Preto je potrebné zamietnuť tretiu časť jediného odvolacieho dôvodu odvolaní Komisie, a teda zamietnuť tieto odvolania v celom ich rozsahu.

O odvolaní Scuola Elementare Maria Montessori vo veci C-622/16 P

O prvom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

69 Prvý odvolací dôvod Scuola Elementare Maria Montessori, v ktorom vytýka Všeobecnému súdu, že rozhodol o tom, že prvá časť sporného rozhodnutia je platná, sa delí na štyri časti. V prvej časti Scuola Elementare Maria Montessori tvrdí, že Všeobecný súd porušil článok 108 ZFEÚ, článok 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 a článok 4 ods. 3 ZEÚ, keď priznal Komisii oprávnenie konštatovať absolútnu nemožnosť vymáhania protiprávnej pomoci v štádiu konania vo veci formálneho zisťovania, a nie len na úrovni vykonávania príkazu na vymáhanie. Absolútna nemožnosť vymáhania protiprávnej pomoci podľa nej nie je všeobecnou zásadou práva v zmysle článku 14 ods. 1 druhej vety nariadenia č. 659/1999.

70 V druhej a tretej časti Scuola Elementare Maria Montessori tvrdí, že Všeobecný súd nesprávne vyložil pojem „absolútna nemožnosť“, keď rozhodol o platnosti prvej časti sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom Komisia vyvodila absolútnu nemožnosť vymáhania predmetnej protiprávnej pomoci len zo samotnej okolnosti, že nie je možné získať informácie potrebné na vymáhanie tejto pomoci s použitím talianskych databáz katastra nehnuteľností a daňových databáz. Takáto skutočnosť podľa nej predstavuje ťažkosti čisto vnútroštátneho charakteru, ktoré v súlade s judikatúrou Súdneho dvora neumožňujú dospieť k záveru o absolútnej nemožnosti vymáhania tejto pomoci.

71 Okrem toho Všeobecný súd podľa nej nerešpektoval rozdelenie dôkazného bremena, keď zamietol tvrdenia Scuola Elementare Maria Montessori súvisiace s existenciou alternatívnych postupov, ktoré by umožnili vymoženie predmetnej pomoci. Podľa Scuola Elementare Maria Montessori jej neprináležalo preukázať možnosť vymôcť túto pomoc, ale je povinnosťou Talianskej republiky lojálne spolupracovať s Komisiou tým, že označí alternatívne spôsoby vymáhania, a to hoci aj iba čiastočného.

72 Vo štvrtej časti Elementare Maria Montessori Všeobecnému súdu vytýka, že skreslil dôkazy, keď rozhodol, že bolo nemožné získať informácie potrebné na vymáhanie predmetnej pomoci s použitím talianskych databáz katastra nehnuteľností a daňových databáz.

73 Komisia, ktorú podporuje Talianska republika, k prvej časti uvádza, že nenariadenie vymáhania pomoci v spornom rozhodnutí je v súlade s článkom 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999, ktorý zakazuje Komisii nariadiť vymáhanie protiprávnej pomoci, keď je toto vymáhanie v rozpore so všeobecnou zásadou práva Únie. Podľa všeobecnej zásady práva, v zmysle ktorej „nikto nie je povinný plniť nemožné“ (*impossibilium nulla obligatio est*), teda Komisia nemôže uložiť povinnosť, ktorej splnenie je objektívne a absolútne nemožné.

74 Pokiaľ ide o druhú a tretiu časť, Komisia tvrdí, že absolútna nemožnosť vymáhania protiprávnej pomoci môže tiež vyplývať z dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy. Argumentácia týkajúca sa existencie alternatívnych spôsobov, ktoré by mohli umožniť vymoženie predmetnej pomoci, podľa nej spochybňuje skutkové posúdenia, ktoré nemôžu byť predmetom odvolacieho konania. Dôkazné bremeno na preukázanie existencie takýchto spôsobov podľa nej v súlade so všeobecnými zásadami znáša Scuola Elementare Maria Montessori, ktorá sa na ich existenciu odvolala.

75 Pokiaľ ide o štvrtú časť, tvrdenie založené na skreslení dôkazov je podľa nej neprípustné a v každom prípade nedôvodné.

Posúdenie Súdnym dvorom

76 Pokiaľ ide o prvú časť prvého odvolacieho dôvodu, je potrebné pripomenúť, že podľa článku 14 ods. 1 prvej vety nariadenia č. 659/1999 v prípade záporného rozhodnutia týkajúceho sa protiprávnej pomoci Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu.

77 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že príkaz na vymáhanie protiprávnej pomoci je logickým a prirodzeným dôsledkom konštatovania jej protiprávnosti. Hlavným cieľom takéhoto príkazu je totiž odstrániť narušenie hospodárskej súťaže spôsobené konkurenčnou výhodou získanou na základe protiprávnej pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, bod 113 a citovanú judikatúru; z 1. októbra 2015, Electrabel a Dunamenti Erőmű/Komisia, C-357/14 P, EU:C:2015:642, bod 111 a citovanú judikatúru, ako aj z 21. decembra 2016, Komisia/Aer Lingus a Ryanair Designated Activity, C-164/15 P a C-165/15 P, EU:C:2016:990, bod 116).

78 Podľa článku 14 ods. 1 druhej vety nariadenia č. 659/1999 Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva Únie.

79 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 107 a 110 svojich návrhov, zásada *impossibilium nulla obligatio est* (nikto nie je povinný plniť nemožné) je súčasťou všeobecných zásad práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. marca 2016, Daimler, C-179/15, EU:C:2016:134, bod 42).

80 Hoci podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je jediným obranným prostriedkom, ktorý môže členský štát uplatniť proti žalobe o nesplnenie povinnosti podanej Komisiou na základe článku 108 ods. 2 ZFEÚ, absolútna nemožnosť správne vykonať rozhodnutie tejto inštitúcie nariaďujúce vymáhanie predmetnej pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. januára 1986, Komisia/Belgicko, 52/84, EU:C:1986:3, bod 14; z 1. júna 2006, Komisia/Taliansko, C-207/05, neuverejnený, EU:C:2006:366, bod 45, ako aj z 9. novembra 2017, Komisia/Grécko, C-481/16, neuverejnený, EU:C:2017:845, bod 28 a citovanú judikatúru), táto judikatúra sa vzťahuje iba na dôvody, ktoré môže daný členský štát použiť na svoju obranu proti príkazu na vymáhanie pomoci, ktorý prijala Komisia, a nie na to, či absolútna nemožnosť vymáhania predmetnej pomoci môže, alebo nemôže byť konštatovaná už v štádiu konania vo veci formálneho zisťovania.

81 Okrem toho a predovšetkým, argumentácia Scuola Elementare Maria Montessori, podľa ktorej absolútnu nemožnosť vymáhania protiprávnej pomoci môže byť konštatovaná iba po prijatí príkazu na vymáhanie, naráža na samotné znenie článku 14 ods. 1 druhej vety nariadenia č. 659/1999, z ktorého vyplýva, že Komisia neprijme príkaz na vymáhanie, ak by jeho prijatím mala postupovať v rozpore so všeobecnou zásadou práva Únie.

82 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že Komisia nemôže prijať, a to pod hrozbou neplatnosti, príkaz na vymáhanie, ktorého vykonanie by bolo od jeho prijatia objektívne a absolútne nemožné dosiahnuť (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júna 1999, Belgicko/Komisia, C-75/97, EU:C:1999:311, bod 86).

83 V rozsahu, v akom Scuola Elementare Maria Montessori zakladá aj prvú časť svojho prvého odvolacieho dôvodu na zásade lojálnej spolupráce, je potrebné pripomenúť, že v zmysle článku 4 ods. 3 ZEÚ sa táto zásada uplatňuje v priebehu celého konania o preskúmaní opatrenia na základe ustanovení práva Únie v oblasti štátnej pomoci (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 15. novembra 2011, Komisia a Španielsko/Government of Gibraltar a Spojené kráľovstvo, C-106/09 P a C-107/09 P, EU:C:2011:732, bod 147 a citovanú judikatúru, ako aj z 21. decembra 2016, Club Hotel Loutraki a i./Komisia, C-131/15 P, EU:C:2016:989, bod 34).

84 Ak sa teda ako v prejednávanom prípade dotknutý členský štát už od štádia konania vo veci formálneho zisťovania odvoláva na absolútnu nemožnosť vymáhania, zásada lojálnej spolupráce tomuto členskému štátu už v tomto štádiu ukladá povinnosť predložiť Komisii na posúdenie dôvody, z ktorých vychádza toto tvrdenie, a Komisii dôkladne preskúmať tieto dôvody. Preto na rozdiel od toho, čo tvrdí Scuola Elementare Maria Montessori, táto zásada neukladá Komisii povinnosť spojiť každé rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za protiprávnu a nezlučiteľnú so spoločným trhom, s príkazom na vymáhanie pomoci, ale ukladá jej povinnosť zohľadniť tvrdenia, ktoré jej predložil príslušný členský štát v súvislosti s existenciou absolútnej nemožnosti vymáhania.

85 Z toho vyplýva, že prvú časť prvého odvolacieho dôvodu je potrebné zamietnuť.

86 Pokiaľ ide o štvrtú časť tohto odvolacieho dôvodu, je potrebné pripomenúť, že na základe článku 256 ZFEÚ, článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 168 ods. 1 písm. d) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora odvolateľ musí presne označiť dôkazy, ktoré Všeobecný súd skreslil, a preukázať pochybenia v rámci posudzovania, ktoré podľa jeho názoru viedli Všeobecný súd k tomuto skresleniu. Navyše z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že skreslenie musí zjavne vyplývať z dokumentov v spise bez toho, aby bolo potrebné vykonať nové posúdenie skutkových okolností a dôkazov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júna 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, body 152 a 153, a z 8. marca 2016, Grécko/Komisia, C-431/14 P, EU:C:2016:145, bod 32 a citovanú judikatúru).

87 V prejednávanej veci Scuola Elementare Maria Montessori odkazuje len v rámci tejto štvrtej časti na odpoveď Komisie zo 17. septembra 2015 na otázku, ktorú položil Všeobecný súd v rámci opatrenia na zabezpečenie priebehu konania, citovanú v bode 100 rozsudku z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), v ktorej Komisia vysvetlila ustanovenia talianskych právnych predpisov týkajúce sa daňových databáz.

88 Je však potrebné jednak zdôrazniť, že Scuola Elementare Maria Montessori nijako nespochybňuje prezentáciu vecného obsahu tohto dôkazného prostriedku, ako je uvedený v bodoch 101 a 102 tohto rozsudku, ale obmedzuje sa len na spochybnenie posúdenia, ktoré vykonal Všeobecný súd na základe tohto dôkazu. Okrem toho Scuola Elementare Maria Montessori nepreukazuje, v čom sa posúdenie Všeobecného súdu, podľa ktorého talianske daňové databázy neumožňujú spätne určiť druh činností vykonávaných subjektmi, ktoré mali prospech z oslobodenia od ICI pri svojich nehnuteľnostiach, ani vypočítať sumu oslobodenia získaného nezákonným spôsobom, zdá byť zjavne nesprávne.

89 Štvrtej časti prvého odvolacieho dôvodu preto nemožno vyhovieť.

90 Pokiaľ ide o druhú a tretiu časť tohto odvolacieho dôvodu, ktoré treba preskúmať spoločne, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa žalôb o nesplnenie povinnosti podaných za porušenie rozhodnutia, ktorým sa nariaďuje vymáhanie protiprávnej pomoci, členský štát, ktorý narazí na neočakávané a nepredvídateľné ťažkosti alebo si uvedomí dôsledky, ktoré Komisia nepredpokladala, je povinný predniesť tieto problémy na posúdenie Komisii, pričom navrhne vhodné zmeny a doplnenia predmetného rozhodnutia. V takom prípade členský štát a Komisia musia v zmysle zásady lojálnej spolupráce spolupracovať v dobrej viere s cieľom prekonať tieto ťažkosti pri úplnom rešpektovaní ustanovení Zmluvy o ZEÚ, a to najmä tých, ktoré sa týkajú štátnej pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. júla 2002, Komisia/Španielsko, C-499/99, EU:C:2002:408, bod 24, ako aj z 22. decembra 2010, Komisia/Taliansko, C-304/09, EU:C:2010:812, bod 37 a citovanú judikatúru).

91 Podmienka týkajúca sa existencie absolútnej nemožnosti vykonania však nie je splnená, ak sa žalovaný členský štát obmedzí na to, že Komisii uvedie vnútorné ťažkosti právnej, politickej alebo praktickej povahy spojené s vykonaním rozhodnutia bez toho, aby prijal skutočné opatrenia vo vzťahu k dotknutým podnikom na účely vymáhania pomoci a Komisii navrhol alternatívne možnosti vykonania tohto rozhodnutia, ktoré by umožnili prekonať uvedené ťažkosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. novembra 2008, Komisia/Francúzsko, C-214/07, EU:C:2008:619, bod 50, ako aj z 12. februára 2015, Komisia/Francúzsko, C-37/14, neuverejnený, EU:C:2015:90, bod 66 a citovanú judikatúru).

92 Táto judikatúra je analogicky uplatniteľná na posúdenie existencie absolútnej nemožnosti vymáhania protiprávnej pomoci v rámci konania vo veci formálneho zisťovania. Členský štát, ktorý v tomto štádiu konania narazí na ťažkosti s vymáhaním pomoci, je povinný predniesť tieto problémy na posúdenie Komisii a lojálne spolupracovať s touto inštitúciou s cieľom prekonať tieto ťažkosti, najmä prostredníctvom navrhnutia alternatívnych spôsobov umožňujúcich hoci aj len čiastočné vymoženie tejto pomoci. Za každých okolností je Komisia povinná podrobne preskúmať uvádzané ťažkosti a navrhované alternatívne spôsoby vymáhania. Len vtedy, ak Komisia na základe takéhoto skúmania konštatuje, že neexistujú alternatívne spôsoby umožňujúce hoci aj len čiastočné vymoženie predmetnej protiprávnej pomoci, možno takéto vymáhanie považovať za objektívne a absolútne nemožné.

93 V prejednávanej veci z bodov 76 a 85 rozsudku Všeobecného súdu z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), vyplýva, že Komisia sa uspokojila len s tým, že v prvej časti sporného rozhodnutia vyvodila absolútnu nemožnosť vymáhania predmetnej protiprávnej pomoci zo samotnej okolnosti, že je nemožné získať informácie potrebné na vymáhanie tejto pomoci s použitím talianskych databáz katastra nehnuteľností a daňových databáz, pričom nepreskúmala, či prípadne neexistujú alternatívne spôsoby umožňujúce hoci aj len čiastočné vymoženie tejto pomoci.

94 Všeobecný súd sa však potvrdením tohto rozhodnutia v tejto otázke dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

95 Ako totiž uviedol generálny advokát v bodoch 116 a 117 svojich návrhov, okolnosť, že informácie potrebné na vymáhanie predmetnej protiprávnej pomoci nebolo možné získať z talianskych databáz katastra nehnuteľností a daňových databáz, je potrebné považovať za vnútorné ťažkosti spôsobené konaním alebo nekonaním vnútroštátnych orgánov. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora citovanej v bode 91 tohto rozsudku takéto vnútorné ťažkosti nie sú dostatočné na vyvodenie záveru o absolútnej nemožnosti vymáhania.

96 Ako vyplýva z bodov 90 až 92 tohto rozsudku, vymáhanie protiprávnej pomoci možno považovať za objektívne a absolútne nemožné vtedy, keď Komisia po dôkladnom preskúmaní konštatuje, že sú splnené dve kumulatívne podmienky, a to jednak skutočná existencia ťažkostí, na ktoré sa odvoláva príslušný členský štát, a jednak neexistencia alternatívnych spôsobov vymáhania. Ako však bolo

uvedené v bode 93 tohto rozsudku, Všeobecný súd potvrdil prvú časť sporného rozhodnutia aj napriek tomu, že Komisia nevykonala v rámci tohto rozhodnutia preskúmanie, či bola druhá z týchto podmienok splnená.

97 Nesprávne právne posúdenie, ku ktorému takto došlo v rozsudku Všeobecného súdu z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), sa prekrýva s nesprávnym právnym posúdením, ktorého sa Všeobecný súd tiež dopustil, keď v bodoch 86 a 104 až 110 tohto rozsudku odmietol tvrdenie Scuola Elementare Maria Montessori, podľa ktorého mala Komisia preskúmať existenciu alternatívnych spôsobov hoci aj čiastočného vymáhania predmetnej pomoci, a to z dôvodu, že Scuola Elementare Maria Montessori sa nepodarilo preukázať ich existenciu.

98 Vzhľadom na to, že článok 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 ukladá Komisii povinnosť vo všeobecnosti prijať opatrenie ukladajúce príkaz na vymáhanie protiprávnej pomoci, pričom iba vo výnimočnom prípade jej umožňuje takéto opatrenie neprijať, prináležalo Komisii, aby v spornom rozhodnutí preukázala, že podmienky umožňujúce zdržať sa prijatia takého príkazu na vymáhanie sú splnené, a neprináležalo Scuola Elementare Maria Montessori preukázať pred Všeobecným súdom existenciu alternatívnych spôsobov hoci aj čiastočného vymáhania predmetnej pomoci. Za týchto podmienok sa Všeobecný súd nemohol obmedziť na konštatovanie, že sa pred ním Scuola Elementare Maria Montessori nepodarilo preukázať existenciu takých alternatívnych spôsobov.

99 V dôsledku toho je potrebné vyhovieť druhej a tretej časti prvého odvolacieho dôvodu a vo zvyšnej časti tento odvolací dôvod zamietnuť.

O druhom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

100 Scuola Elementare Maria Montessori tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení, keď rozhodol, že oslobodenie od IMU, ktoré je predmetom tretej časti sporného rozhodnutia, nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ z dôvodu, že toto oslobodenie od dane sa neuplatňuje na hospodárske činnosti. V tejto súvislosti Scuola Elementare Maria Montessori uvádza, že Všeobecný súd nerešpektoval judikatúru Súdneho dvora, keď zamietol jej tvrdenie založené na odplatnej povahe činností, na ktoré sa vzťahuje uvedené oslobodenie od dane z dôvodu, že toto oslobodenie sa uplatňuje len na vzdelávacie činnosti poskytované bezodplatne alebo za symbolický poplatok. Tým, že talianska právna úprava definovala ako „symbolickú“ takú sumu, ktorá pokrýva časť skutočných nákladov služby, podľa nej umožnila priznanie predmetného oslobodenia od dane hospodárskym subjektom financujúcim svoje vzdelávacie služby najmä prostredníctvom vzájomných plnení, ktoré prijímajú žiakov alebo ich rodičov.

101 Okrem toho Scuola Elementare Maria Montessori kritizuje Všeobecný súd za jeho záver o tom, že oslobodenie od IMU sa nemôže uplatniť na hospodárske činnosti aj z dôvodu, že toto oslobodenie sa vzťahuje iba na činnosti, ktoré vzhľadom na svoju povahu nie sú konkurenciou pre činnosti iných hospodárskych subjektov zameraných na vytváranie zisku. Táto skutočnosť totiž podľa nej nie je relevantná, pokiaľ ide o vzdelávacie činnosti, pretože tieto činnosti sú vzhľadom na svoju povahu konkurenciou pre činnosti iných hospodárskych subjektov na trhu.

102 Komisia a Talianska republika spochybňujú túto argumentáciu.

Posúdenie Súdnym dvorom

103 Podľa judikatúry Súdneho dvora sa právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže a osobitne zákaz stanovený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ týkajú činností podnikov. Pojem „podnik“ v tomto kontexte zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od jeho právneho postavenia a spôsobu jeho financovania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. januára 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a i., C-222/04, EU:C:2006:8, bod 107, ako aj z 27. júna 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, body 39 a 41, ako aj citovanú judikatúru).

104 Hospodársku činnosť predstavuje najmä akákoľvek činnosť spočívajúca v ponúkaní služieb na danom trhu, to znamená v poskytovaní služieb, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu. V tejto súvislosti základná vlastnosť odplaty spočíva v skutočnosti, že táto odplata predstavuje hospodárske protiplnenie daného poskytnutia služby (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. septembra 2007, Schwarz a Gootjes-Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, body 37 a 38, ako aj z 27. júna 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, body 45 a 47).

105 Pokiaľ ide o vzdelávacie činnosti, Súdny dvor už rozhodol, že kurzy poskytované vzdelávacími zariadeniami financované najmä súkromnými prostriedkami, ktoré nepochádzajú od samotného poskytovateľa služieb, predstavujú služby, pričom cieľom, ktorý tieto zariadenia sledujú, je v skutočnosti ponúkať službu za odplatu (rozsudok z 27. júna 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 48 a citovaná judikatúra).

106 V prejednávanej veci Všeobecný súd v bodoch 136 a 140 rozsudku z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), konštatoval, že oslobodenie od IMU sa vzťahuje iba na výučbu poskytnutú bezplatne alebo za symbolický poplatok pokrývajúci len časť skutočných nákladov na službu, pričom medzi touto časťou a skutočnými nákladmi na službu nesmie existovať žiadny vzťah.

107 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že pokiaľ ide o výklad vnútroštátneho práva, ktorý podal Všeobecný súd, Súdny dvor má v rámci odvolania iba právomoc overiť, či došlo k skresleniu tohto práva, ktoré musí zjavne vyplývať z dokumentov v spise (rozsudok z 21. decembra 2016, Komisia/Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:971, bod 20 a citovaná judikatúra).

108 Keďže sa však Scuola Elementare Maria Montessori neodvoláva na skreslenie dôkazov, jej tvrdenie, podľa ktorého talianske právne predpisy umožňujú udeliť oslobodenie od IMU pre vzdelávacie činnosti, ktoré sú financované najmä žiakmi alebo ich rodičmi, je potrebné bez ďalšieho skúmania zamietnuť ako neprípustné.

109 Pokiaľ ide o tvrdenie Scuola Elementare Maria Montessori založené na tom, že Všeobecný súd nerešpektoval judikatúru Súdneho dvora citovanú v bodoch 103 až 105 tohto rozsudku, je potrebné konštatovať, že ako uviedol generálny advokát v bodoch 142 až 144 svojich návrhov, vzhľadom na to, že Všeobecný súd v rámci svojho výkladu príslušnej vnútroštátnej úpravy konštatoval, že oslobodenie od IMU sa vzťahuje len na vzdelávacie činnosti poskytované bezodplatne alebo za symbolický poplatok, ktorý nesúvisí s nákladmi na uvedené služby, mohol bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, zamietnuť žalobný dôvod Scuola Elementare Maria Montessori založený na tom, že toto oslobodenie sa vzťahuje na vzdelávacie činnosti poskytované za odplatu.

110 V rozsahu, v akom Scuola Elementare Maria Montessori kritizuje Všeobecný súd aj za jeho záver o tom, že oslobodenie od IMU sa nemôže uplatniť na hospodárske činnosti aj z toho dôvodu, že toto oslobodenie sa vzťahuje iba na činnosti, ktoré vzhľadom na svoju povahu nie sú konkurenciou pre činnosti iných hospodárskych subjektov zameraných na vytváranie zisku, jej argumentáciu je potrebné zamietnuť ako neúčinnú, keďže smeruje proti doplňujúcemu odôvodneniu.

111 Z toho vyplýva, že druhý odvolací dôvod je potrebné zamietnuť.

112 Keďže však prvému odvolaciemu dôvodu bolo vyhovené v jeho druhej a tretej časti, je potrebné zrušiť rozsudok z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), v rozsahu, v akom Všeobecný súd rozhodol, že prvá časť sporného rozhodnutia je platná, a zamietnuť toto odvolanie vo zvyšnej časti.

O žalobe pred Všeobecným súdom vo veci T-220/13

113 Podľa článku 61 prvého odseku druhej vety Štatútu Súdneho dvora Európskej Únie, ak je odvolanie dôvodné, môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu sám vydať konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje.

114 O taký prípad ide aj v prejednávanej veci.

115 V tejto súvislosti stačí uviesť, že ako v podstate uvádza Scuola Elementare Maria Montessori v rámci prvého odvolacieho dôvodu, sporné rozhodnutie, pokiaľ ide o jeho prvú časť, obsahuje z dôvodov uvedených v bodoch 90 až 99 tohto rozsudku nesprávne právne posúdenie v rozsahu, v akom Komisia konštatovala, absolútnu nemožnosť vymáhania protiprávnej pomoci poskytnutej na základe ICI, a to bez toho, že by dôkladne preskúmala všetky podmienky vyžadované judikatúrou Súdneho dvora na to, aby mohla vykonať takéto konštatovanie.

116 V dôsledku toho je potrebné vyhovieť prvému odvolaciemu dôvodu Scuola Elementare Maria Montessori a zrušiť v tomto rozsahu sporné rozhodnutie.

O trovách

117 Podľa článku 184 ods. 2 rokovacieho poriadku, ak odvolanie nie je dôvodné alebo ak je dôvodné a Súdny dvor sám rozhodne s konečnou platnosťou o veci, rozhodne aj o trovách konania. Podľa článku 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1 účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

118 Článok 138 ods. 3 tohto rovnakého rokovacieho poriadku uplatniteľný na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1 stanovuje, že ak mali účastníci konania úspech len v časti predmetu konania, každý z nich znáša vlastné trovy konania. Ak sa to však zdá oprávnené vzhľadom na okolnosti prípadu, Súdny dvor môže rozhodnúť, že účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania a je povinný nahradiť časť trov konania druhého účastníka konania.

119 Napokon podľa článku 140 ods. 1 rokovacieho poriadku, ktorý je tiež uplatniteľný na konanie o odvolaní podľa článku 184 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku, členské štáty a inštitúcie, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, znášajú svoje vlastné trovy konania.

120 V prejednávanej veci, pokiaľ ide o odvolanie vo veci C-622/16 P, je vzhľadom na okolnosti prípadu potrebné rozhodnúť, že Scuola Elementare Maria Montessori znáša polovicu svojich vlastných trov konania a Komisia znáša okrem svojich vlastných trov konania aj polovicu trov konania Scuola Elementare Maria Montessori. V súvislosti so žalobou podanou na Všeobecný súd vo veci T-220/13 vzhľadom na to, že iba prvý zo žalobných dôvodov Scuola Elementare Maria Montessori bol s konečnou platnosťou prijatý, Scuola Elementare Maria Montessori znáša dve tretiny trov konania, ktoré vznikli Komisii a jej samotnej, pričom Komisia znáša jednu tretinu trov konania Scuola Elementare Maria Montessori a svojich vlastných trov konania.

121 Pokiaľ ide odvolanie vo veci C-623/16 P, keďže Scuola Elementare Maria Montessori navrhla, aby bola Komisii uložená povinnosť nahradiť trovy konania, a Komisia nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené, aby jej bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania.

122 Vo vzťahu k odvolaniu vo veci C-624/16 P, keďže pán Ferracci nenavrhol, aby bola Komisii uložená povinnosť nahradiť trovy konania, a Komisia nemala úspech vo svojich dôvodoch, je potrebné rozhodnúť, že Komisia znáša svoje vlastné trovy konania.

123 Talianska republika znáša svoje vlastné trovy konania vo veciach C-622/16 P až C-624/16 P.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie z 15. septembra 2016, Scuola Elementare Maria Montessori/Komisia (T-220/13, neuverejnený, EU:T:2016:484), sa zrušuje v rozsahu, v akom sa ním zamietol návrh Scuola Elementare Maria Montessori Srl na zrušenie rozhodnutia Komisie 2013/284/EÚ z 19. decembra 2012 o štátnej pomoci SA.20829 [C 26/2010, ex NN 43/2010 (ex CP 71/2006)] Režim týkajúci sa oslobodenia od obecnej dane z nehnuteľnosti v prípadoch nehnuteľností užívaných nekomerčnými subjektmi na osobitné účely, ktorý uplatnilo Taliansko, a to v rozsahu, v akom Európska komisia nenariadila vymáhanie protiprávnej štátnej pomoci poskytnutej na základe oslobodenia od Imposta comunale sugli immobili (obecná daň z nehnuteľností).**

2. **Odvolanie vo veci C-622/16 P sa vo zvyšnej časti zamieta.**

3. **Rozhodnutie 2013/284 sa zrušuje v rozsahu, v akom Európska komisia nenariadila vymáhanie protiprávnej štátnej pomoci poskytnutej na základe oslobodenia od Imposta comunale sugli immobili (obecná daň z nehnuteľností).**

4. **Odvolania vo veciach C-623/16 P a C-624/16 P sa zamietajú.**

5. **Scuola Elementare Maria Montessori Srl znáša polovicu svojich vlastných trov konania, ktoré jej vznikli v rámci odvolania vo veci C-622/16 P, ako aj dve tretiny trov konania, ktoré vznikli Európskej komisii a jej samotnej v konaní pred Všeobecným súdom Európskej únie vo veci T-220/13.**

6. **Európska komisia znáša, pokiaľ ide o jej vlastné trovy konania, jednu tretinu trov konania, ktoré jej vznikli v konaní pred Všeobecným súdom Európskej únie vo veci T-220/13, ako aj trovy konania, ktoré jej vznikli vo veciach C-622/16 P až C-624/16 P, a pokiaľ ide o trovy konania Scuola Elementare Maria Montessori Srl, je povinná nahradiť jednu tretinu trov konania, ktoré vznikli v konaní pred Všeobecným súdom Európskej únie vo veci T-220/13, a polovicu trov konania, ktoré vznikli v rámci odvolania vo veci C-622/16 P, ako aj trovy konania, ktoré vznikli vo veci C-623/16 P.**

7. **Talianska republika znáša svoje vlastné trovy konania vo veciach C-622/16 P až C-624/16 P.**

Podpisy